

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Antonov Mihail în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Ceban Valeriu XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.02.2021-04.06.2021;

Instanța de apel: 22.06.2021-02.11.2021;

Instanța de recurs: 03.02.2022– 25.05.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 04 iunie 2021, Ceban Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 600 unități convenționale, echivalent a 30 000 lei.

S-a încasat de la inculpat în contul statului suma de 448 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Ceban Valeriu pe 23 octombrie 2020, la aproximativ ora 18:30, fiind în stare de ebrietate, aflându-se în imediata apropiere de gospodăria cet. Bostan Nicolae, situată în s XXXXX, din intenție huliganică, încălcând grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, în urma unui conflict apărut spontan cu cet. Țurcan Ștefan, i-a aplicat ultimului două lovituri cu pumnul în regiunea feței și o lovitură cu piciorul în regiunea abdomenului și i-a adresat cuvinte necenzurate lui Țurcan Ștefan, cauzându-i acestuia potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 28 decembrie 2020, următoarele leziuni corporale: excoriație pe mucoasa buzei inferioare, care a fost produsă în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect dur, contondent cu suprafața de interacțiune limitată prin mecanism de lovire, posibil în

timpul și circumstanțele indicate, care se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut *în drept* că, faptele inculpatului Ceban Valeriu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(1) Cod penal, individualizată prin - „ *Acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.*”.

3. Avocatul Antonov Mihail în numele inculpatului a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că, întru constatarea faptului incriminat lui Ceban Valeriu, descris în sentința de condamnare, instanța de judecată a făcut referință în mod selectiv la probele administrate doar în confirmarea vinovăției inculpatului care nu există, contra prevederilor art.6 Cod penal, unde expres este prevăzut: Persoana este supusă răspunderii penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție. În baza acestei norme penale, instanța era obligată să verifice sub toate aspectele, complet și obiectiv toate probele administrate în cauza penală.

La examinarea în fond a cauze penale partea apărării a menționat că, Ceban Valeriu, a fost transformat din victimă în inculpat, chiar dacă au fost prezentate probe suficiente în nevinovăția lui Ceban Valeriu, în necomiterea infracțiunii imputate. Instanța de judecată a lăsat aceste probe fără nici o apreciere juridică, creând impresia că apărarea a lipsit din acest proces de judecată și în astfel de circumstanțe în zădar s-au mai interogat martorii.

Avocatul a susținut că, Ceban Valeriu s-a apropiat de partea vătămată și Livițchi Denis, cu intenție pașnică de ale propune ajutor și nici de cum de a comite vreo fată prejudiciabilă. Partea vătămată prima la atacat pe inculpat cu cuvinte injurioase la apucat cu răutate deosebită de piept, în timp ce ginerele acestuia s-a repezit după lopată, cu scopul să-l lovească pe Ceban Valeriu. În aceste condiții inculpatul a fost impus să se apere și să riposteze. Tot în acest moment au intervenit martorii Bostan Nicolae, Gavrilenco Valeriu, Pîslari Ivan care au strigat să lase lopata jos, să se liniștească. Nu este clar cum instanța a ajuns să pronunțe sentință de condamnare în circumstanțele descrise.

Prezumția vinovăției este stipulat expres în lege și este prevăzut concret când persoana poate fi recunoscută vinovată. Este necesar de a dovedi vinovăția persoanei, dar nu de copiat învinuirea adusă de organele de resort și de condamnat persoana bazând-u-se doar pe presupuneri.

Instanța de judecată nu a ținut cont dacă sunt toate elementele infracțiunii, nu a ținut cont nici de cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Mai mult, conform Hotărârii Plenului CSJ cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism din 19.06.2006 cu modificările din 15.05.2017 - una din condițiile necesare pentru aplicarea răspunderii conform art.287 Cod penal

este ca inițiator al încălcării sau al certei să fie nu victima, dar făptuitorul, care a provocat conflictul pentru a se răfui cu victima.

În cazul dat, anume Țurcan Ștefan a fost inițiator, a început acțiunile de huliganism, l-a înjurat, l-a apucat de piept, incluzându-se și ginerele acestuia, care a încercat să aplice obiecte în scopul vătămării integrității corporale.

O altă condiție a laturii subiective a huliganismului se caracterizează prin comiterea cu intenție directă a infracțiunii. Persoana conștientizează că, încalcă grosolan ordinea publică, exprimând astfel o vădită lipsă de respect față de societate și dorind acest fapt. În cazul dat, Ceban Valeriu a avut doar intenția să îi acorde ajutor lui Țurcan Ștefan și Livițchi Denis. Dar cu toate că s-a apropiat binevoitor, Țurcan Ștefan și Livițchi Denis au transformat-o în huliganism adevărat, l-a amenințat pe acesta, apucându-l de piept și amenințându-l cu lopata.

În sinteza celor menționate, avocatul a conchis că, scopul real al dosarului penal împotriva lui Ceban Valeriu este nu înfăptuirea justiției, dar de a pune presiune pe acesta în vederea subminării unui alt dosar, unde Ceban Valeriu din spusele lui este victimă, care a doua zi, pe 24 octombrie 2020 a fost maltratată barbar pe diferite părți ale corpului de către așa numita victimă, Țurcan Ștefan și de către ginerele și feciorul acestuia, în prezența vecinilor. Astfel, în cazul lipsei probelor ce ar confirma intenția, motivul și scopul în comiterea infracțiunii imputate, existența multiplelor divergențe care nu au fost înlăturate de către instanță, în mod indubitabil duc la casarea sentinței de condamnare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, apelul declarat a fost admis, casată total sentința, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Ceban Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 600 unități convenționale, echivalentul a 30 000 lei.

S-a încasat de la inculpat în contul statului suma de 448 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

În motivarea soluției pronunțate instanța de apel cu trimitere la prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a indicat că, potrivit hotărârii Curții Constituționale nr.25 din data de 12 august 2021, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.287 alin.(1) Cod penal și anume a faptului că, au fost admise parțial excepțiile de neconstituționalitate ridicate și au fost declarate neconstituționale cuvântul „grosolan” și textul „cinism” din art.287 alin.(1) Cod penal, urmează a fi excluse aceste fraze din învinuire.

În continuare, instanța de apel a notat că, probe scrise și documentele examinate, coroborează cu declarațiile martorilor date la urmărirea penală, în instanța de fond, cât și cu întreaga sistemă de probe analizată și apreciată mai sus prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, a indicat că, prin acțiunile sale intenționate Ceban Valeriu a comis infracțiunea prevăzută la art.287 alin.(1) Cod penal, după semnele calificative huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra

persoanelor, care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, în acțiunile lui Ceban Valeriu sunt toate elementele componentei de infracțiune, constatate în ședința de judecată și care au fost probate de partea acuzării potrivit principiului „in dubio pro reo”, ținând cont de caracterul faptei și specificul administrării probatoriului pe aceste categorii de infracțiuni.

În acest sens, în calitate de probă directă ce demonstrează vinovăția inculpatului, au fost puse declarațiile părții vătămate care sunt apreciate ca fiind veridice, întrucât au fost depuse de către aceasta sub jurământ și susținute pe deplin de către celelalte probe indirecte, care a demonstrat cert că, inculpatul a săvârșit fapta de huliganism cu aplicarea violenței asupra părții vătămate. La fel, declarațiile părții vătămate s-au confirmat și prin circumstanțele de fapt stabilite, din care a rezultat că anume inculpatul pe 23 octombrie 2020, la aproximativ ora 18:30, fiind în stare de ebrietate, din intenție huliganică, încălcând ordinea publică, în prezența mai multor persoane, în urma unui conflict apărut spontan cu cet. Țurcan Ștefan, i-a aplicat două lovituri cu pumnul în regiunea feței și o lovitură cu piciorul în regiunea abdomenului și i-a adresat cuvinte necenzurate acestuia.

În susținerea declarațiilor părții vătămate au fost și declarațiile martorului Livitchi Denis, care la fel fiind avertizat de răspundere penală pentru darea de declarații false a declarat faptul că, Ceban Valeriu a început să-și propună ajutorul, iar Țurcan Ștefan a refuzat acest ajutor. Ei încărcău porumb, iar acesta și-a amintit de un conflict mai vechi și a început cu vorbe, zicând că o să ”arate el cine e Valera !”, ”o să-i scalde în iaz”. Ceban Valeriu s-a apropiat de Țurcan Ștefan și l-a lovit cu pumnul în regiunea buzelor. După prima lovitură Ceban Valeriu s-a dat la o parte, după care iarăși s-a apropiat de partea vătămată și i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea coastelor.

Totodată, martorului Ceban Nicolae a relatat faptul că, în ziua respectivă, inculpatul era în stare de ebrietate și a văzut cum Ceban Valeriu l-a lovit pe Țurcan Ștefan în față.

Astfel, acțiunile infracționale ale inculpatului au fost confirmate și de către martorul Nicolae Bostan, care a declarat că Ceban Valeriu și Țurcan Ștefan se certau. I-a zis lui Țurcan Ștefan că a încărcat prea mult, la care ultimul i-a zis ”vrei să-ți fac un rahat!?” Ceban Valeriu a auzit aceasta și l-a lovit pe Țurcan Ștefan.

De asemenea, prin declarațiile martorului Pîslari Ivan s-a confirmat că inculpatul fiind în stare de ebrietate a fost inițiatorul conflictului și ulterior a aplicat lovituri părții vătămate. Martorul a relatat că, a văzut că Ceban Valeriu și Țurcan Ștefan au început să se împingă. A intervenit între ei ca să nu se bată. În acest timp, ginerele lui Țurcan Ștefan, , a vrut să ia lopata, dar Bostan Nicolae i-a zis să o pună la loc, fapt ce și făcut. Ceban Valeriu a început cearta, dar nu știe din ce cauză.

Nu în ultimul rând o deosebită importanță ca probă a avut-o și declarațiile martorului Gavrlenco Valeriu, care a declarat asupra stării inculpatului și anume că, Ceban Valeriu era în stare de ebrietate, pe care l-a înțeles după mersul lui. Ceban Valeriu nu i-a spus de la ce a început conflictul în acea seară, i-a zis doar că demult timp sunt cu Țurcan Ștefan în relații conflictuale.

Conform raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din XXXXX, partea vătămată a suportat excoriație pe mucoasa buzei inferioare, care a fost produs în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect dur, contondent, cu suprafața de interacțiune limitată prin mecanism de lovire și s-a calificat ca vătămare corporală neînsemnată. La fel, s-a constatat că producerea leziunilor prin cădere liberă a corpului din poziție verticală și automutilarea se exclud.

Cu referire la alegațiile avocatului privind faptul că, inculpatul s-a apropiat de către partea vătămată cu intenție pașnică de ai ajuta, instanța de apel a considerat ca pur declarative și le-a respins, or, cu certitudine s-a constatat faptul că în urma adresării inculpatului către partea vătămată privind acordarea ajutorului, partea vătămată a refuzat ajutorul din motiv că acesta era în stare de ebrietate, prin urmare inculpatul nefiind de acord cu refuzul a inițiat conflictul prin aplicarea loviturilor părții vătămate.

Referitor la alegațiile că, partea vătămată l-a apucat de piept pe inculpatul, la fel a fost considerat ca un argument declarativ și respins, or, la materialele cauzei nu există nici o probă în confirmarea lucrului dat. Mai mult, partea vătămată a declarat că, încercând porumb, s-a apropiat Ceban Valeriu și i-a propus să-l ajute. I-a spus lui Ceban Valeriu că nu are nevoie. Ceban Valeriu era în stare de ebrietate și ia fost refuzat pentru a ajuta. Partea vătămată l-a împins un pic și Ceban Valeriu l-a lovit cu genunchiul și pumnul în față, i-a sărit dintele, astfel din declarațiile părții vătămate s-a constatat că însăși partea vătămată în orice mod a încercat să evite contactul cu inculpatul deoarece acesta era în stare de ebrietate.

La argumentul apelantului precum că, scopul real al dosarului penal împotriva lui Ceban Valeriu este nu înfăptuirea justiției ci intenția de a pune presiune pe acesta în vederea subminării unui alt dosar, unde Ceban Valeriu din spusele lui este victimă, instanța de apel a considerat că, este un argument pur declarativ și fără un suport probatoriu, or, examinând circumstanțele cauzei penale și materialele cauzei nu a constatat careva probe prezentate de către partea apărării în suportul argumentului relatat, mai mult, chiar dacă să fie admis faptul că ar exista o altă cauză penală, instanța de apel a remarcat faptul că nu are nici o tangență o cauză cu alta, plus la asta chiar și partea apelantă care a invocat faptul dat a relatat în cererea de apel că nu cunoaște care este soarta cauzei penale.

Cu referire la individualizarea pedepsei aplicate inculpatului și cheltuielile de judecată înaintate în cadrul procesului penal, instanța de apel cu aplicarea normelor materiale, procesual penale și procesual civile, relevante speței deduse judecării a conchis că pedeapsa sub formă de amenda este una echitabilă care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale și cheltuielile de judecată la fel urmează a fi încasate de la inculpat.

5. Avocatul Antonov Mihail în numele inculpatului în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a contestat cu recursuri decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea recursurilor declarate, autorul acestora invocă argumente similare celor menționate în cererea de apel (*pct. 3 din prezenta decizie*).

În esență criticile avocatului se bazează pe modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare, indicând că probele prezentate de partea acuzării, nu sunt pertinente și concludente ca să dovedească vinovăția inculpatului, mai mult acesta a fost provocat de către partea vătămată, iar declarațiile martorilor puse la hotărâre de condamnare nu sunt consecvente fiind și contradictorii.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia acestuia asupra recursului declarat de partea apărării, menționând că acesta urmează a fi respins ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursului, acesta se întemeiază pe prevederile art.427 alin. (1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar și 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Prin urmare, argumentele recurentului se axează pe ideea că, instanțele ierarhic inferioare nu au intrat pe deplin în esența acțiunilor inculpatului, acestea fiind apreciate greșit, eronat fiind dispusă condamnarea lui Ceban Valeriu în baza art.287 alin.(1) Cod penal.

Însă, verificând alegațiile acestuia și circumstanțele cauzei în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide că, sunt neîntemeiate, iar temeiurile invocate nu au fost încălcate în speța dedusă judecării.

Cu referire la temeiul de recurs invocat de avocat, prin prisma pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul penal ține să menționeze că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4 din prezenta decizie, relevă în mod concludent că, instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel pronunțându-se argumentat și detaliat asupra motivelor pentru care a respins argumentele părți apărării, la caz fiind administrate probe pertinente și concludente susceptibile să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Totodată, Colegiul penal constată că, recurentul critică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel, considerând ca necorespunzător circumstanțelor de fapt ale cauzei, însă aceste argumente nu pot fi reținute deoarece, conform art.101 alin.(2) Cod de procedură penală, la faza judecării cauzei, instanța de judecată apreciază probele conform propriei convingeri formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Toate probele administrate au primit apreciere la justa lor valoare, concluziile privind condamnarea inculpatului Ceban Valeriu, rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză, iar motivele aduse de recurent, precum că instanța nu a dat o apreciere cuvenită probelor din dosar, țin de starea de fapt a cauzei.

În contextul dat, Colegiul penal reține că, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală prevede o listă exhaustivă de temeuri pentru recurs, a cărei analiză denotă faptul că chestiunile privind aprecierea probelor nu sunt reflectate în conținutul acestui articol, astfel neconstituind un temei pentru recurs separat.

Astfel, în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal conchide că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Cu referire la temeiul pentru recurs invocat și prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, și anume că în acțiunile inculpatului nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, Colegiul penal menționează următoarele.

De către instanța de apel a fost stabilită prezența în acțiunile inculpatului atât a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunilor imputate, cât și cea care caracterizează latura subiectivă, precum și obiectul și subiectul infracțiunii, or, de către instanțele de fond cert au fost stabilite că inculpatul prin acțiunile sale intenționate a încălcat ordinea publică, prin aplicarea violenței asupra părții vătămate Țurcan Ștefan, care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

Astfel, se constată că, în cauză au fost stabilite toate elementele componente ale infracțiunilor imputate inculpatului Ceban Valeriu, inclusiv vinovăția acestuia, după cum rezultă din hotărârile instanțelor de fond, care s-au pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și și-au motivat concluziile prin cumulul de probe pertinente și concludente, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, în speță nu a fost constatată existența erorii de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură

penală, deoarece asemenea eroare în speță nu a fost comisă.

În sinteza celor constatate, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, impunându-se soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Antonov Mihail în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Ceban Valeriu XXXXX*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 iulie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie